

9 UTREDNING REISELIV

9.1 Metode og datagrunnlag

9.1.1 Datagrunnlag- og kvalitet

Utredningen er basert på foreliggende informasjon som i hovedsak er hentet fra følgende kilder:

#	Kilde	Datatype
1	Reiselivsaktører	Telefonmøte Sylvringen v/ Knut Hovland oktober 2022 Telefonmøte Vik Turlag v/Nils Gunnar Finne november 2022 E-postutveksling Bøtun Adventure v/ Dag Einar Bøtun november 2022
2	Vik kommune	Digitalt møte november 2022 med Roy Egil Stadheim, ordfører Øistein Edmund Søvik, rådmann Veronika Seim Bech, landbruksjefen Karen Weichert, rådgiver plan og forvaltning
3	Sogn Næring	Digitalt møte den november 2022 med forretningsutvikler Karoline Søvik Myklebust
4	https://www.sognefjord.no/fjordbygder/vik	Informasjon om ulike reiselivsaktører i Vik kommune

9.1.2 Verdikriterier

Kriterier for verdsetting av reiselivet er vist i Tabell 9-1.

Tabell 9-1. Verdikriterier for tema reiseliv.

Verdi	Kriterier
Stor/svært stor	Flere og ulike næringsaktører. Mange markeder og segmenter til stede, både nasjonale og utenlandske besøkende. Attraksjoner og næringsaktører av nasjonal betydning. Næringen av stor betydning for kommunene i området. Område som er vesentlig for ivaretaking av det norske reiselivsproduktet og nasjonalt viktige reiselivsdestinasjoner hvor landskapet eller naturen er en vesentlig del av attraksjonen.
Middels	Signifikant næring med flere bedrifter. Varierte markeder som besøker ulike attraksjoner. Hovedsakelig hjemmemarkedet. Område som er vesentlige for ivaretaking av det regionale eller lokale reiselivsproduktet, og regionalt og lokalt viktige reiselivsdestinasjoner hvor landskapet eller naturen er en vesentlig del av attraksjonen.
Noe	Lite utviklet næring med enkeltbedrifter som kan ha en viss lokal betydning. Få gjester. Hovedsakelig regionale markeder. Andre reiselivsdestinasjoner der landskap eller natur er en vesentlig del av attraksjonen.
Uten betydning	Ingen reiselivsnæring og ingen turister.

9.1.3 Kriterier for å vurdere påvirkning og konsekvens

Der det er faglige forutsetninger for å kvantifisere forventede virkninger har Tabell 9-2 tjent som veiledende i vurderingene. Vurdering av virkninger er, der det er faglig belegg for det, gjort på kvalitativt grunnlag etter konsulentens skjønn.

Tabell 9-2. Påvirkningskriterier for tema reiseliv.

Virkning	Kriterier
Ødelagt/sterkt forringet	Tiltaket vil i stor grad redusere mulighetene for vekst og utvikling innen næringen.
Forringet	Skadevirkningene er merkbare og betydelige, men først og fremst for deler av området eller en gren av næringen, mens andre i mindre grad påvirkes negativt.
Noe forringet	Tiltaket vil ha mindre, oftest lokale og avgrensede skadevirkninger for næringen.
Ubetydelig endring	Tiltaket har ingen/ubetydelige virkninger på dagens eller fremtidig aktivitet.
Noe forbedret	Tiltaket vil ha små positive virkninger for dagens eller framtidig aktivitet i området.
Vesentlig forbedret	Tiltaket vil ha middels positive virkninger for dagens eller framtidig aktiviteter i området.
Sterkt forbedret	Tiltaket vil ha store positive virkninger for dagens eller framtidig aktivitet i området.

9.1.4 Definisjon av influensområdet

De omsøkte utbyggingsalternativene ligger i Vik kommune i Vestland fylke. Influensområdet for tema reiseliv omfatter følgelig hele kommunen, ettersom tiltakets virkning på en eller flere lokale reiselivsaktører kan føre til ringvirkninger for hele reiselivsnæringen i Vik.

9.2 Områdebeskrivelse og verdivurdering

9.2.1 Reiselivsaktører og -attraksjoner

Reiselivet i Vik består av flere enkeltmannsforetak, og for disse er reiseliv stort sett en tilleggsnæring. Det meste av reiselivsvirksomhet ligger i nærheten av administrasjonssenteret Vikøyri. Friluftaktiviteter som fjellturer, sykelturer, laksefiske og hesteridning i natursbaserte omgivelser er en sentral del av attraksjonsverdien for turistene. Stølsheimen landskapsvernområde er et populært område for fjellturer, som i hovedsak skjer på privat initiativ. Denne bruken av influensområdet utredes under temaet friluftsliv. Det er imidlertid en kjent aktør, Bøtun Adventure, som driver bl.a. naturbasert reiseliv i form av guidede turer og overnattingsvirksomhet til fjells. Selskapet tilbyr ikke turer i influensområdet og tiltaket vil derfor ha minimal påvirkning på selskapet, ifølge daglig leder.

Vikjaelva er en populær elv for laksefiske i Sognefjorden, og blir brukt som et viktig salgspunkt i markedsføringen av det lokale reiselivet (Visit Norway). Vikjaelva renner forbi den eksisterende transformatorstasjonen i Refsdal og laksefiske drives primært to km nedenfor Hove stasjon. Flere lokale aktører tilbyr leie av fiskeutstyr eller båt til fiske i Sognefjorden, som er en nasjonal laksefjord, eller ved lokale fjellvann. Vik jakt- og turlag administrerer fiske- og jaktløyve i kommunen.

Vik kommune er en del av Visit Sognefjord som er et felles destinasjonsselskap for kommunene i Sogn distrikt, med formål om å promotere og videreutvikle den regionale reiselivsnæringen (Visit Sognefjord). Selskapet Sylvringen har siden 2020 driftet Vik turistinformasjon på vegne av Visit Sognefjord. Sylvringen tilbyr også guidede turer til lokale severdigheter. Dette er et tilbud som primært blir utnyttet av utenlandske turister. Kraftutbyggingen i Vik og dets betydning for lokalsamfunnet, er noe som blir formidlet i forbindelse med guidete bussturer fra Vik til Refsdal kraftverk, noe som trolig også kan bidra til å forme turistenes inntrykk av

kraftinfrastrukturen. Sylvringen bruker med andre ord den lokale kraftproduksjon som en attraksjon, som forventes å bli mer populær ved økt cruisetrafikk. Ifølge daglig leder er de utenlandske turistene fascinert av hvordan Norge har utnyttet sine naturressurser til energiproduksjon. Selskapet påpeker imidlertid at en delvis ny trase over fjellet mellom Refsdal og Ramnaberget vil kunne ha negative konsekvens for friluftslivet relatert til støy og synlighet, og derav en sentral del av turistnæringen, spesielt i anleggsperioden.

Fylkesordfører i Vestland har lagt inn anbefalinger til samferdselsdepartementet (NRKa) om utbygging av tunnel gjennom Vikafjellet før den planlagte oppgraderingen av Lærdalstunnelen igangsettes mot slutten av 2024 (Vegvesenet). Fjellovergangen over Vikafjellet er kjent som den mest vinterstengte, i antall dager, i Sør-Norge (NRKb). Den mye omtalte utbygging av Vikafjellstunnelen vil, hvis vedtatt, sørge for kortere reisevei og lettere adkomst fra Voss. Kommunen forventer at tiltaket vil føre med seg flere tilreisende og ha positive følger for næringslivet generelt.

Cruiseturisme

Reiselivsaktører og kommunen har et stort ønske om å utvikle reiselivet i Vik, ifølge Sogn Næring. Cruiseturisme er en av de største turiststrømmene, med anslagsvis 35 000 cruiseturister i 2022. For å imøtekomme cruisetrafikken ble det i forkant av 2022 cruisesesongen gjennomført utbedringer og tilrettelegging av cruisehavna Kristianhus for 1,5 MNOK. På tross av et høyt antall besøkende, generer cruiseturistene relativt sett en lav inntektsstrøm. Vik kommune har i liten grad vært et primærreisemål, men heller et stopp på veien til den mer velkjente cruisedestinasjonen Flåm i Aurlandsfjorden. Sjøfartsdirektoratet har foreslått et vedtak om null utslipp fra cruisetrafikk i verdensarvfjordene fra 2026 (DN). Vedtaket vil ramme Aurlandsfjorden som er klassifisert som en verdensarvfjord. Hvis vedtaket trer i kraft er det forventet at mye av cruisetrafikken vil bli omdirigert til Vik. Uavhengig av om forslaget blir vedtatt, tyder fremtidige prognoser, gjennomført av Sogn Næring, likevel på økt cruisetrafikk til Vik. På bakgrunn av dette ønsker kommunen å skape et helhetlig aktivitetstilbud for å imøtekomme turistene.

Fritidsboliger

Ifølge Statistisk sentralbyrå var det i 2022 registrert 1 277 boliger og 356 fritidsboliger i Vik kommune. Det har blitt bygd i snitt fem hytter i året, de siste fire årene. Det finnes et par hyttefelt i kommunen, blant annet i Bødalen og på Vikafjellet. De kommunale reguleringsplanene for fritidsboliger baserer seg på fortetting og utvikling av eksisterende hyttebebyggelse. Det er en pågående revisjon av arealplanene i kommunen hvor det er et særlig søkelys på «nye område for bustad og for næringsformål». Det er 121 tomter som er ferdig regulert for fritidsbygg, hvor 44 befinner seg i fjellandskap, 57 ved fjord, og 20 i et hytteområde ved Fresvik. Figur 9-1 viser området F3-Skorge som er regulert for fremtidig hytteutbygging, i samråd med fem grunneiere. Området ligger ved eksisterende kraftledningstrase i Skorgedalen. Ifølge kommunerepresentantene vil en omlegging og sanering av eksisterende ledningstrase ha en svært positiv virkning på det fremtidige hytteområdet og dets beboere.

Figur 9-1 Kart over tomtreserver for hytter i regulert område F3 Skorge, markert med rød x. Kilde: (Norkart)

I 2022 mottok Vik kommune 7,7 MNOK fra eiendomsskatt på fritidsboliger, med en sats på tre promille. Generelt sett vil bruken av fritidsboliger også frembringe inntekter for den lokale handelsnæringen, kulturarrangører, serveringssteder, tilbydere av håndverker- og vedlikeholdstjenester m.fl. Ringvirkningen av hytteturismen er ikke forsøkt tallfestet. For hytteturistene er friluftslivet en sentral del av attraksjonen med Vik, og de benytter friluftslivsområdene som vil bli påvirket av den planlagte nettførsterkningen.

Tabell 9-3 og figur 9-2 viser en oversikt over de viktigste attraksjonene og aktørene innenfor reiselivet i Vik, i tilfeldig rekkefølge.

Tabell 9-3. Oversikt over de viktigste reiselivsattraksjonene og -aktørene i Vik kommune, som også fremgår på kartet i figur 9-2.

ID	Navn	Beskrivelse
1	Fridtjovparken	På starten av 1900-tallet finansierte den tyske keiseren Vilhelm II konstruksjonen av en 22,5 meter høy statue av Fridtjov den frøkne. Fridtjov den frøkne var en hovedperson i en islandsk saga fra 1300-tallet, som utspilte seg i Vik. Statuen av Fridtjov befinner seg i en liten park ved Vangnes som kalles Fridtjovparken.
2	Hove Steinkirke	Hove Steinkirke er enn av de eldste steinkirkene i landet med en historie tilbake til 1170. Hove kirke er den eneste romanske kirken i regionen. Arkitekt Peter Andre Blix kjøpte og restaurerte kirken i 1880 for å forhindre at den historiske middelalderkirken ble revet. Den eies i dag av Fortidsminneforeningen ⁴ .
3	Hopperstad stavkirke	Hopperstad stavkirke fra middelalderen er tidfestet til 1130 og er en av de største attraksjonene i Vik kommune. Den kjente arkitekten og ingeniøreren Peter Andre Blix var dessuten sentral i restaureringen av denne kirken på 1880-tallet. I dag eies og driftes kirken av Fortidsminneforeningen ⁵ . Kirken opplevde enorm interesse i 2022 med over 20 000 besøkende. I høysesongen er det 16 ansatte guider ved kirken.
4	Bøtun Adventure	Bøtun Adventure er et enkeltpersonforetak som tilbyr ulike opplevelser innenfor natur og friluftsliv med utgangspunkt i Fresvik. Selskapet tilbyr guidede fotturer, toppturer, kajakkture, samt leie av hytter og teltplasser.
5	Amazing fjords	Amazing fjords er et reiselivsselskap som skreddersyr turer, arrangementer, kurs og konferanser til både privatpersoner og bedrifter. De tilrettelegger også for luksusturer

⁴ <https://fortidsminneforeningen.no/en/museum/hove-stone-church/>

⁵ <https://www.stavechurch.com/hopperstad-stavkirke/>

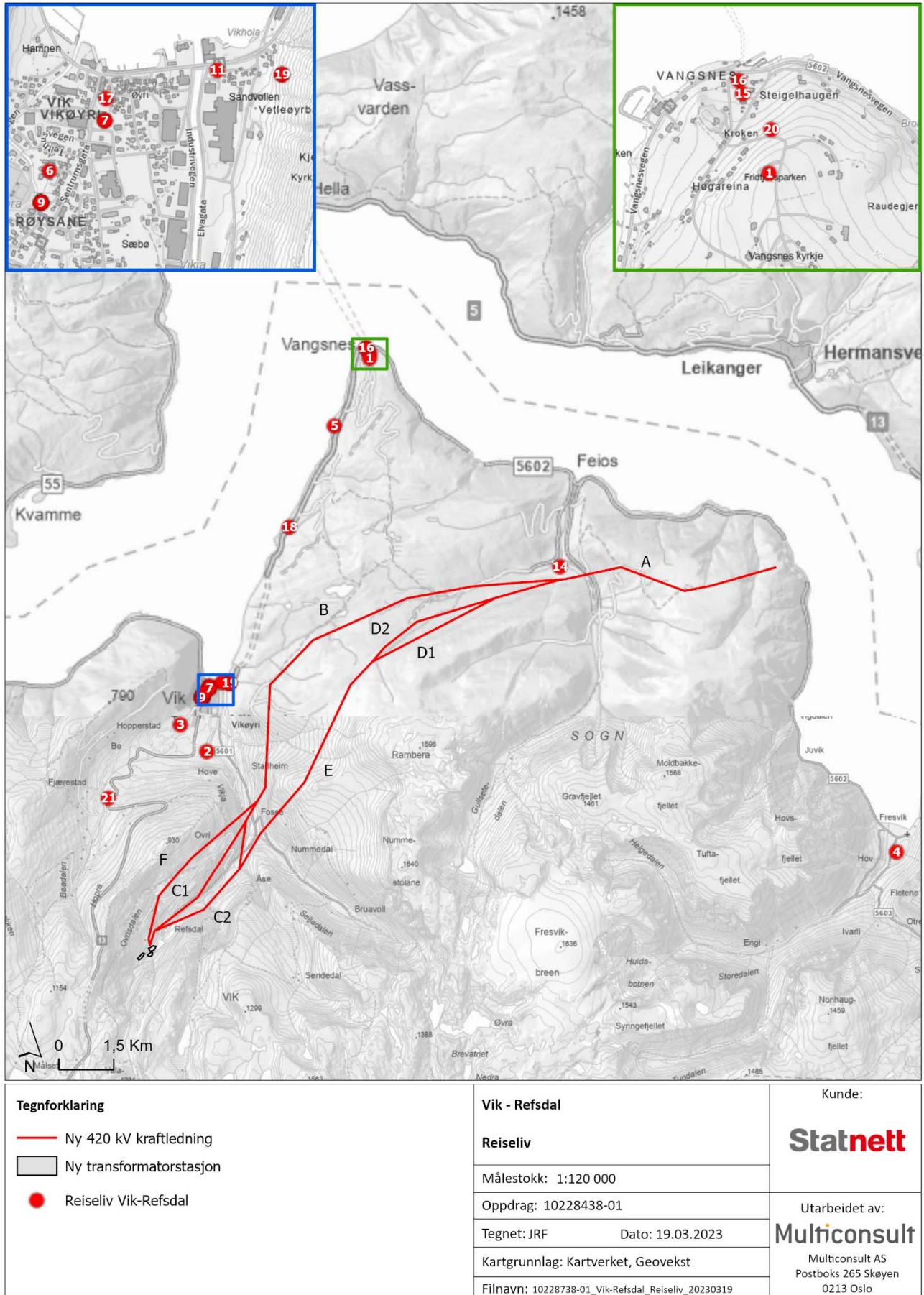
ID	Navn	Beskrivelse
		med cruise eller yacht i de norske fjorder. Amazing fjords ble kåret til Norges beste «Destination Management Company» i 2020 av World Travel Awards.
6	Kristianhus Båt og Motormuseum	Stiftelsen Kristian Otterskreds Motorsamling driver utstilling av Norges største motorsamling, samlet av en person, og verksted ved Kristianhus Båt og Motormuseum. Museet ligger i samme bygg som turistinformasjonen, ved Kristianhus cruisehavn, som selger billetter til utstillingen.
7	Sylvringen	Sylvringen drifter turistinformasjonen i Vik. Over 22 reiselivsaktører selger produkter og aktiviteter gjennom turistinformasjonen. Sylvringen fungerer med andre ord som en tilrettelegger og mobilisator for lokal turisme. Sylvringen tilbyr dessuten guidede turer til de historiske severdigheter rundt Vik sentrum, blant annet til Hopperstad stavkirke og Hove steinkirke. Selskapet er en sentral promotør av den lokale historien og kulturarven. Blix hotell, Tine, Fortidsminneforeninga og Visit Sognefjord har alle et stående samarbeid med Sylvringen. Fra 2016 til 2019 hadde Sylvringen et partnerskap med turoperatør Go Fjords. Utenlandske turister ble transportert fra Bergen til Vik for en guidet tur i nærområdet. Dette samarbeidet har blitt lagt på is som følge av koronapandemien. Turistinformasjonen ligger ved Kristianhus cruisehavn og besøkes nesten utelukkende av cruiseturister. Per september 2022 omsatte turistinformasjonen for 495 215 NOK. Sylvringen mottok 200 000 NOK i driftstilskudd fra kommunen i 2022, som det også er budsjettert for i 2023. I høysesongen er det 12 ansatte i Sylvringen.
8	Norsk Bringeberfestival	Norsk Bringeberfestival startet i 2014 og er et samarbeidsprosjekt mellom frukt- og bærmottakene i kommunen. Festivalen har et søkelys på kortreiste matvarer og aktiviteter for barn og unge. Vik kommune er den største bringeberprodusenten i Norge og står for rett i underkant av 25 prosent av den nasjonale bringeberproduksjonen. Overskuddet fra festivalen går til lokale lag og organisasjoner.
9	Tine gammelostbar	Tine har et ysteri i Vik som produserer gammelost og driver utsalg gjennom en egen ostebær. «Gamalost frå Vik» er en beskyttet betegnelse som sikrer kvalitet og geografisk tilknytning av matprodukter. Ysteriet er i dag det eneste i Norge som produserer gammelost, og er også et av de eldste meieriene i Norge med røtter helt tilbake til 1897. Produksjon av gammelost kan dateres tilbake til vikingtiden ⁶ . Hvert år produserer meieriet 65 tonn gammelost, og er en av hovedsponsorene av den årlige Gamalostfestivalen en av de største festivalene i Vik.
10	Vik Skisenter	Skisenteret ligger ved Kålsetet og har aktivitet sommer som vinter. Ved anlegget er det skiskytteranlegg, rulleskibane, fem hoppbakker, alpintrekk, akebakker, lavvo og et utfartsområde for turløyper. Skisenteret arrangerer flere konkurranser, senest norgesmesterskap i skiskyting i 2022, som mobiliserer lokalmiljøet og har en positiv innvirkning på lokaløkonomien.
11	Gamle Trewaren fiske og båtutleie	Gamle Trewaren er en fiske- og båtbutikk i sentrum av Vik. De driver utleie av fiskeutstyr og båt, samt to leiligheter. Det var opprinnelig en trewarefabrikk fra 1925, som ble totalrenovert i 2010. Fra 2022 ble turer med RIB en del av aktivitetstilbudet til Gamle Trewaren, da under selskapet Vik Adventures. Amazing fjords tilbyr RIB turer til sitt klientell gjennom et samarbeid med Vik Adventure. I følge en gjennomgang av cruisesesongen 2022, gjennomført av Sogn Næring, omsatte selskapet for 41 prosent

⁶ <https://www.gamalost.no/no/kulturhistoria>

ID	Navn	Beskrivelse
		mer enn i 2021. I samme evaluering er Gamle Trevaren forventet å utvide aktivitetstilbud og øke antall sysselsatte for å imøtekomme en voksende etterspørsel fra cruiseturister.
12	Vik Adventure	Vik Adventure tilbyr turer med RIB fra Vik til Arnafjorden og Finnabotnen. Vik Adventure eies av Gamle Trevaren fiske og båtutleie.
13	Blix hotell	Blix hotell er det største hotellet i kommunen med 27 rom. Hotellet har røtter helt tilbake til 1659, men har siden gjennomgått to branner og gjenoppbygging. Den siste brannen skjedde i 2010, da hovedbygget brant ned. Nye eiere overtok eiendommen i 2014 og byttet navn til Blix hotell. Et minnesmerke av Peter Andre Blix ble reist i 1981, rett ved inngangen til hotellet ⁷ .
14	Alm Gård	Alm Gård er et økologisk småbruk som tilbyr overnatting og aktiviteter som fjellturer, fiske, bading og hesteridning. De produserer også iskrem som selges flere steder i Norge.
15	Solvang Ferietun	Solvang Ferietun er et overnattingssted ved Vangsnes, som består av motell med basseng og utleie av to hytter.
16	Sognefjord Gjestehotell	Sognefjord Gjestehotell tilbyr overnatting og serverings ved Vangsnes fergekai. Gjestehotellet driver også utleie av fiskeutstyr og båt. I samme bygg er det i tillegg en dagligvare og suvenirbutikk.
17	Dampen Pub, Restaurant og rom	Restaurant, pub og liten «bed and breakfast» med fire rom i Vikøyri.
18	Djuvik Camping	Campingplass langs riksvei 13 som også tilbyr utleie av 22 hytter.
19	Vik Camping	Campingplass i Vik sentrum som også driver utleie av 8 hytter.
20	Tveit Camping	Campingplass langs Riksvei 13 med plass til 40 vogner/telt. Driver utleie av ti hytter.
21	Tistel Camping	Campingplass i nærheten av Vik skisenter, med utleie av syv hytter. Godt utgangspunkt for fotturer, sykkel eller løping.
22	Fjellheim Camping	Campingplass langs Riksvei 13, i nærheten av Vangsnes.
	Friluftsliv	Friluftslivsmulighetene i Vik er en del av det som markedsføres ovenfor turister. Det finnes mange turstier som er merket og skiltet med navn og avstander. Det henvises til turbeskrivelser på nettstedet www.ut.no . For eiere av fritidsboliger i kommunen er mulighetene for utøvelse av friluftsliv en viktig del av områdets attraksjonsverdi. Flere av friluftslivsområdene innenfor influensområdet for den planlagte kraftledningen er i bruk.

⁷ <https://www.blixhotell.no/historie>

Ny 420 kV kraftledning Ramnaberget – Refsdal, inkludert ny Vik transformatorstasjon

Figur 9-2. Oversikt over reiselivsbedrifter og -attraksjoner i Vik. Se også Tabell 9-3.

9.2.2 Reiselivets økonomiske betydning for Vik

Innledningsvis presenteres en del statistikk for å vise betydningen av reiselivet for verdiskaping og kommuneøkonomi. Statistikken fanger trolig ikke opp det reiselivets hele verdi, spesielt som en tilleggsnæring for kommunen og lokale aktører, men settes heller perspektiv til fylket og landet for øvrig.

Visit Norway publiserer en årlig statistikk over reiselivets verdiskaping i Norge, hvor det fremgår at den totale verdiskapingen i 2021 var beregnet til 87,3 milliarder NOK. Reiselivsnæringen består av fem delnæringer: transport, overnattingsvirksomhet, serveringsvirksomhet, formidling, kultur og underholdning. Basert på verdiskaping har transport og serveringsvirksomhet vært de to største bransjene de seks foregående årene, som vist i tabell 30. Som beskrevet tidligere driver flere enkeltpersonforetak i Vikreiselivsvirksomhet som en tilleggsaktivitet. Siden disse enkeltpersonforetakene gjerne er registrert under en annen NACE-kode som ikke kan relateres til de fem delnæringene innen reiseliv, faller de derfor utenfor denne statistikken.

Tabell 9-4. Verdiskaping (1000 NOK, løpende priser) innenfor reiselivet i Norge i 2021. Kilde: Visit Norway (2022)

Bransje	Verdiskaping 2021 (i 1000 NOK)
Overnattingsvirksomhet	12 631 715
Serveringsvirksomhet	34 272 733
Transport	30 597 713
Formidling	1 956 341
Kultur og underholdning	7 845 236
Sum	87 303 738

Sammenlignet med resten av landet har Vestland fylke den tredje største verdiskapingen innenfor reiseliv, se Tabell 9-6. Total verdiskaping fra reiselivet for Vik kommune kan ses i Tabell 9-6.

Tabell 9-5. Oversikt over verdiskaping (1000 NOK, løpende priser) per fylke i 2021. Kilde: Visit Norway (2022)

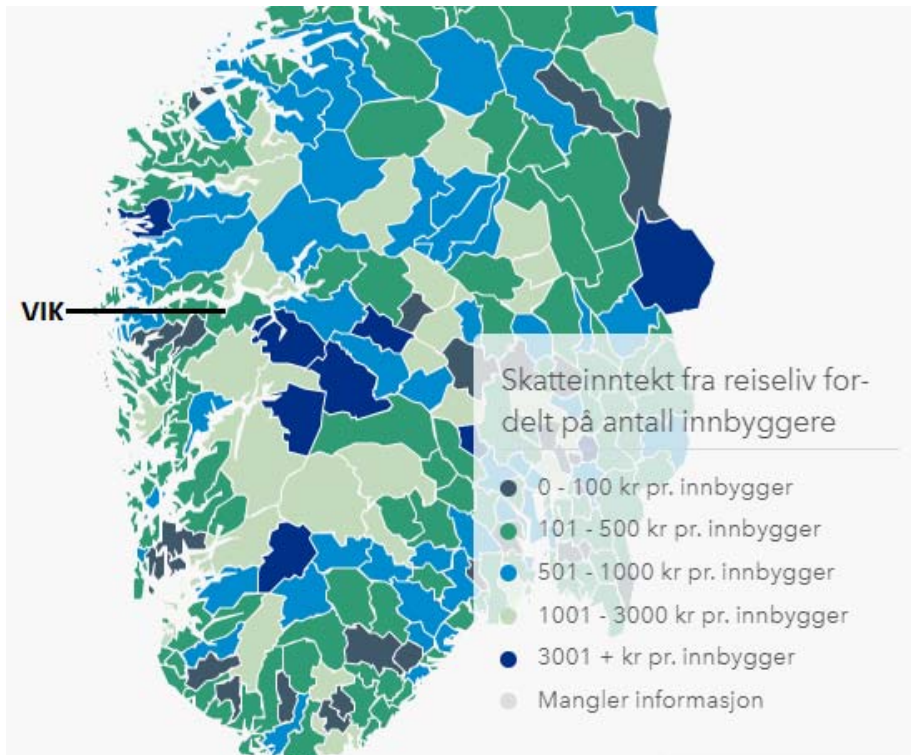
Fylke	Verdiskaping 2021 (i 1000 NOK)
Agder	4 227 337
Innlandet	4 161 102
Møre og Romsdal	3 006 479
Nordland	5 254 678
Oslo	19 569 595
Rogaland	8 193 628
Troms og Finnmark	4 786 686
Trøndelag	7 182 145
Vestfold og Telemark	3 948 245
Vestland	10 858 152

Viken	15 786 527
Svalbard	315 499
Sum	87 290 075
Ukjent geografi	13 663
Sum med ukjent fylke	87 303 738

Tabell 9-6. Reiselivets verdiskaping for kommunene i Vestland fylke i 2021 (1000 NOK). Sortert fra høyest til lavest. Vik kommune vist med oransje/rosa skravur. Kilde: Visit Norway (2022)

Kommune	Verdiskapning 2021	Kommune	Verdiskapning
Bergen	5 247 466	Bømlo	42 059
Kinn	1 593 745	Årdal	39 076
Sunnfjord	428 280	Bremanger	37 503
Voss	353 394	Fjaler	35 715
Bjørnafjorden	346 401	Vaksdal	31 761
Øygarden	310 920	Etne	31 297
Ullensvang	299 869	Lærdal	29 858
Stord	254 161	Høyanger	26 877
Stryn	247 950	Vik	24 888
Aurland	201 113	Askvoll	16 844
Sogndal	183 081	Austrheim	14 796
Kvinnherad	155 553	Sveio	10 701
Kvam	146 511	Hyllestad	10 487
Alver	129 528	Fitjar	8 884
Askøy	93 497	Solund	8 140
Stad	78 552	Samnanger	4 993
Luster	77 825	Tysnes	3 850
Gloppen	68 688	Modalen	2 853
Austevoll	64 775	Masfjorden	2 556
Gulen	54 796	Fedje	648
Osterøy	52 400	Bømlo	42 059
Eidfjord	43 431	Årdal	39 076
Ulvik	42 430	Bremanger	37 503

Verken tallene per fylke eller kommune tar hensyn til folketall, og sier ikke noe om det relative bidraget fra reiselivet til total verdiskapning. På NHO Reiseliv sine nettsider er det publisert statistikk fra Menon Economics over kommunale skatteinntekter fra reiselivet fordelt på antall innbyggere i 2019, som presentert i Figur 9-3. Verdiskapningen i reiselivsnæringen ble sterkt forringet da koronapandemien rammet Norge i 2020. Reiselivsdata fra 2019 er dermed benyttet for en god indikasjon på verdiskapning for et «normalt» år. Som det fremgår i figuren, hadde Vik en relativt lav skatteinntekt per innbygger, mellom 101-500 NOK, sammenlignet med andre kommuner i Vestlandet.

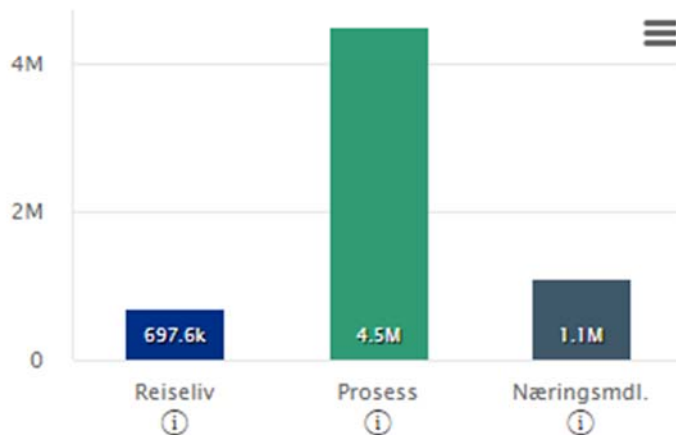

Figur 9-3. Skatteinntekter fra reiselivet fordelt på antall innbyggere i Vik kommune i 2019. Kilde: NHO reiseliv og Menon Economics (2019).

VIK

Antall sysselsatte i reiseliv: 42

Kommunale inntekter fra personskatt fra sysselsatte innen:

Figur 9-4 Kommunale inntekter fra personskatt fra sysselsatte innen reiseliv, prosessindustri og næringsmidler i 2019. Vik kommune har netto innpendling av reiselivsansatte. Som følge av utpendlingen Kilde: NHO reiseliv og Menon Economics (2019)

De totale skatteinntektene fra sysselsatte i reiselivssektoren var estimert til over 698 000 NOK i 2019. Ifølge data fra NHO reiseliv er det en netto innpendling av sysselsatte i reiselivsbransjen i Vik. Dette er en generell trend i reiselivssektoren, hvor sesongarbeid og deltidsarbeid er utbredt. I 2019 var det anslått 42 sysselsatte i reiselivssektoren. Det var trolig flere som jobbet med reiseliv enn det registrerte tallet, ettersom enkelte aktører driver reiselivsvirksomhet som en tilleggsaktivitet.

9.2.3 Verdivurdering

Reiselivet i Vik vurderes å ha **middels verdi**, med referanse til Tabell 9-1. Det finnes flere små enkeltbedrifter, men reiselivet er generelt en tilleggsnæring lokalt og relativt lite utviklet. Landskap og natur har en sentral verdi i reiselivstilbudet og i markedsføringen av Vik som turistdestinasjon. Verdiskapningen og skatteinngangen fra reiselivet i Vik er relativt lav sammenlignet med andre kommuner i Vestland fylke.

9.3 Påvirkning og konsekvens

9.3.1 0-alternativet

Utviklingen av det regionale og lokale reiselivet påvirkes i stor grad av verdensøkonomien, som vil ha en innflytelse på befolkningens privatøkonomi og mulighet til å reise både i fritids- og jobbsammenheng. I tillegg kommer uforutsette faktorer som f.eks. koronapandemien som satte en brå stopper både for turist- og forretningsreiser over det meste av verden. En indikator på utviklingen i reiselivsnæringen er flytrafikken. I Norge nærmer den seg nivået fra 2019 før koronapandemien.

I Vik sitt tilfelle er også et endelig vedtak om nullutslipp fra cruisetrafikk i Flåm helt sentralt. Hvis det blir vedtatt, vil mye av cruisetrafikken bli omdirigert til Vik hamn som sannsynlig vil resultere i økt verdiskapning fra den lokale reiselivsnæringen. Kommunen jobber frem tiltaksplaner for hvordan Vik skal kunne

imøtekomme en økt strøm av cruiseturister ved å utbedre og skape et helhetlig aktivitetstilbud. En mulig utbygging av Vikafjellstunnelen vil med stor sannsynlighet også å ha en positiv innvirkning på lokalt reiseliv.

Det er imidlertid ikke kjente vedtatte planer langs ledningstraseen eller i nærområdet til denne som får vesentlige konsekvenser for reiselivet framover.

Konsekvensen av 0-alternativet er per definisjon **ubetydelig (0)**.

9.3.2 Tiltakets påvirkning og konsekvens

Det foreligger få detaljer om gjennomføring av anleggsfasen, og det er her gjort kun en kort vurdering av virkningene.

Tiltakets påvirkning og konsekvens i driftsfasen vurderes på bakgrunn av synlighet og støy, som vil også ha betydning i anleggsfasen. Som tidligere nevnt er friluftslivet med utendørsaktiviteter og naturmangfold en viktig del av reiselivstilbudet til Vik kommune. I anleggsfasen av transformasjon stasjonen vil landskapsinngrep, støy og andre forstyrrelser være temporær og lokal, og vil ha begrenset effekt på reiselivet. Landskapsinngrep, støy og andre forstyrrelser knyttet til utbygging av ny trase for kraftledning vil også være forbigående, men kan ha en innvirkning på friluftslivet og dermed turistnæringen som helhet.

9.3.3 Vurdering av samlet konsekvensgrad for reiseliv

Samlet sett vurderes tiltakets å ha en **ubetydelig (0)** konsekvens for reiselivet i Vik kommune. Det bemerkes at konsekvensene for reiseliv ikke kan kvantifiseres før det oppstår økonomiske tap for næringen, som følge av en nedgang i antall turister og/eller lavere betalingsvillighet. Hvis et økonomisk tap forekommer er det dog ikke nødvendigvis tiltaket i seg selv som har skyld i dette, men kan heller skyldes andre årsaker som for eksempel ettervirkninger av pandemien, endringer av reguleringen av cruisetraffikk eller annen utvikling i Norges- eller verdensøkonomien.

9.4 Avbøtende tiltak

Avbøtende tiltak som omfatter reiseliv er nært knyttet til både natur- og kulturlandskap. Derfor kan avbøtende tiltak for landskap, kulturmiljø, naturmangfold og friluftsliv ha en positiv innvirkning på reiselivet. For landskap vil tilpasning av bygningsmassen være et viktig tiltak for å minimere miljøskader samt den visuelle virkningen.

Reiselivet i området hvor tiltaket vil få en virkning i form av synlighet og arealbeslag er i hovedsak basert på fritidsboliger og friluftslivsutøvelse. For disse interessene er det i stor grad avbøtende tiltak som foreslått under temaene landskap og friluftsliv som vil ha en betydning.

I anleggsfasen vil det være av betydning at veier og stier inn til fritidsboliger og hytteområder holdes åpne og i god stand selv ved påvirkning fra anleggstrafikk. Dette må ivaretas gjennom god anleggsplanlegging som en del av miljø-, transport- og anleggsplanen (MTA-planen) som må utarbeides for denne type prosjekter.

Dialog med både grunneiere og aktører i reiselivet vil kunne skape en positiv tilnærming til tiltaket, samt bruke byggemetoder minimerer skader på naturen.

Konkretisering av avbøtende tiltak vil likevel være aktuelt når tiltaksområdet er bestemt, og avhenger av hvilket av alternativene som gjennomføres.

9.5 Vurdering av usikkerhet

Det er usikkerhet knyttet til konsekvensen av utbygging av kraftledninger samt samlede virkninger av flere utbyggingstiltak innenfor et geografisk område.

I foreliggende utredning vurderes datagrunnlaget for å vurdere tiltaksnære områders betydning for reiselivet som godt. Verdien av reiselivet i Vik er trolig fanget opp selv om ikke nødvendigvis alle aktører i kommunen er kartlagt, og grunnlaget for verdisetting er dermed også godt.

9.6 Oppfølgende undersøkelser

Det er ikke foreslått oppfølgende undersøkelser.